

Основна обработка на почвата

Основната обработка представува активирање на орничниот слој до полна длабочина, со цел создавање на поволни услови за следниот посев. Основната задача на обработката е ситнење, дробење и растресување на почвата, заорување на растителните остатоци, органските и минералните ѓубрива, со што се создаваат поволни услови за сеидба и развој на посевот.

Орањето е најраширен начин на извршување на основната обработка, а истото може да се изврши во лето, есен, зима и во пролет.

Летното орање се извршува во периодот јуни-септември. Може да се разликуваат два случаеви. Во првиот случај пред орањето се врши заорување, а во вториот случај орањето се врши непосредно по жетвата. Ако почвата е збиена и сува тогаш не смее да се ора. Во таков случај квалитетот на орањето е многу лош, се создаваат големи грутки, што ја оневозможува површинската припрема. При површинската обработка после такво орање се зголемува фракцијата на прашина, се расипува структурата на почвата а површината останува грутлива. На сува почва ни заорувањето не може да ја постигне целта. Во ваков случај се препорачува да се чека дожд. Орањето непосредно после жетвата без заорување се врши во случај ако почвата содржи доволно влага. Длабочината на летното орање зависи од културата која ќе се одгледува. За озимите посеви до колку не постои некоја друга причина доволно е да се ора на 20-25 см. а до колку се планира августовска сеидба на луцерка се ора подлабоко.

Есенското орање подразбира обработка на почвата за пролетни култури. Најважната задача на есенското орање е доведување на почвата во таква состојба да може да ја прими и сочува зимската влага, како и да овозможи полесна предсеидбена припрема за пролетна сеидба. Под влијание на природните фактори како и оруднијата кои се користат за обработка, нега и жетва на посевите во значителна мера доаѓа до

набивање на површинскиот слој. Во таква физичка состојба почвата не е во состојба да ги прими зимските и пролетните дождови. Во рамничарските терени на тешки почви се создаваат водолежи, а на нагибните се зголемува штетата од ерозија. Затоа есенското орање треба да ја доведе почвата уште пред есенските дождови во таква состојба која оневозможува создавање на водолежи и ги намали штетите од ерозија. Оптималната и економична длабочина на есенското орање зависи од типот на почвата, барањето на поедини култури како и длабочината на обработка во предходната година. Јарите стрни жита како и грашокот, граорот и др. не бараат длабока обработка, и за овие посеви на

сите почвени типови доволно е да се ора на длабочина од 20-25 см. За окопните, некои фуражни култури, за шеќерна репа, луцерка и компир се ора 25-30 см. На површини на кои пченката подолго време се одгледува во монокултура, орањето најчесто изнесува 30-35 см. Значајно прашање е времето на извршување на есенското орање. Исправно би било основната обработка за озимите посеви да се изврши до крајот на август, а есенското орање да почне во средината на септември. Меѓутоа се случува есенското орање да почне во август. Во таков случај треба да се смета на појава на плевели и од потреба на тањирање или равнење во есен.

Зимското орање се врши во случај кога од оправдани причини не се извршило есенско орање. Ова секако треба да се искористи и тогаш кога квалитетот на орањето не е најдобар. До пролет со наизменичното мрзнење на грутките тие се распаѓаат и се создаваат структурни агрегати. Искуството кажува дека зимското орање е подобро од пролетното и дека предсеидбената припрема е полесна и поквалитетна.

Пролетното орање се врши на површини каде есенското орање не представува предност, или значи недостаток. Најлесно е на песокливи, кои најдобро е да се ораат непосредно пред сеидба. На другите почвени типови треба да се избегнува орање во пролет.

М-р Цветан Јовановски